

Saim Uysal

OECD Raporu ve ekonomide hal-pürmelalimiz

Hafta içinde OECD “Ekonomik Görünüm” raporu yayınlandı. Raporda 2021 yılındaki güçlü toparlanmanın 2022-2023 döneminde ılımlı kalacağı belirtildikten sonra “çok yüksek enflasyon ve azalan güven” nedeniyle tüketim harcamalarının sınırlanacağı vurgulandı. En sert yukarı yönlü revizyon enflasyon TÜFE konusunda yapıldı. Gerek emtia ve gıda fiyatlarındaki artışlar gerekse izlenen para politikası sürecinin tüketici enflasyonunu ortalama yüzde 70’in üzerinde tutacağı uyarısında bulunuldu. Bu yıl için ortalama tüketici enflasyon tahmini yüzde 23.9’dan yüzde 72’ye, 2023 için de tahmini yüzde 21.7’den yüzde 38,9 a çıkardı. Manşet enflasyondan başka çekirdek enflasyon tahmini de 2022 yılı için yüzde 26.6’dan yüzde 58.9’a, 2023 içinde yüzde 21.4 ten yüzde 38’e yükseltildi. Büyüme en olumlu etkileyici faktör olan sabit sermaye oluşumunun bu yıl yüzde 6.4’ten (2021) yüzde 1.6’ya düşeceği öngörüldü. Aynı şekilde net ihracat tahmini de 2021’deki yüzde 6.5’ten 2022 için yüzde 2.6’ya 2023 için yüzde 0.3’e düşürüldü. İşsizlik oranı tahmini ise 2022 ve 2023 için yüzde 11.8 olarak açıklandı. Cari denge tahminini ise GSYH ya oranı bakımından 2022 için (-) yüzde 4.8’e 2023 için ise (-) yüzde 4.4 çıkardı. GSYH büyüme tahmini ise bu yıl için yüzde 3.7 tek olumlu tahmin.

Raporun son bölümünde; toparlanma anahtarının TCMB’nin bağımsızlığının güçlendirilmesi ile para politikasının sıkılaştırılmasında yattığı açıkça ifade edildi. OECD ülkelerinin 2022 yılı için enflasyon projeksiyonunun yüzde 9 olduğu belirtildi. OECD raporunda gördüğümüz gelişmeleri şöyle özetleyebiliriz; Türkiye’nin 50 yıllık ortalama büyüme potansiyeli yüzde 5’lerden yüzde 3’lere düşmüştür. Üstelik büyümenin seyrinde istikrar da yoktur. Son 4 yıldaki büyüme oranları sırayla yüzde 0.9, yüzde 1.8, yüzde 11,

yüzde 3.7. (Tahmin) İzlenen büyüme politikası başarısızlığı gösteren inişli, çıkışlı bir görüntü arz ediyor. Kuşkusuz pandemi, jeopolitik nedenler ve küresel diğer faktörlerin bunda önemli payı var. Küresel nedenlerin oranının yüzde 25'lerde kaldığı, geriye kalanın kendi hatalarımız, yanlışlarımız ve bilim dışı inatlaşmalarımızdan kaynaklandığı görülüyor. Piyasa faizleri düşmeyip yükseldi. Mevsimsellikten arındırılmış çeyrekte çeyreğe büyüme değişimi sadece yüzde 1.2. Bu artış 2020 son çeyreğinden bu yana en düşük artış. TÜİK'in kullandığı fiyat endeksine göre ilk çeyrekte kullanılan deflatör yüzde 67.2. Eğer bu endeks doğru değilse büyüme de doğru hesaplanmamış demektir. Böyle bir durum varsa milli gelir reel büyümesi daha düşük olabilir.

OECD raporunda yer alan ortalama TÜFE tahmin ve gerçekleştirmelerinde ülkemizin kronik sorunu enflasyonun çözümü konusunda başarılı olunamadığı açıkça görülüyor. Enflasyonla büyüme tercihi ülkemize yıllar kaybettirdi. 2022 için OECD tahmini yüzde 72. 2022 yıl sonu Merkez Bankası tahmini ise yüzde 23.2'den yüzde 42.8'e revize edildi. Her enflasyon raporunda yukarı yönlü revizyonlar var. Maalesef gerek döviz kurlarındaki istikrarsızlık, gerek faiz indirimlerinin devam edeceğine ilişkin ısrar gerekse devamlı yükselen risk primimizin (CDS) 812'lere gelmesi 3 haneli enflasyona doğru gittiğimizi gösteriyor. Yönetimin son icadı gelire endeksli DİBS, kronik problemlere çözüm olamayacak. Vadesi, gelir garantisi, neye endeksleneyeceği de açık değil. Haberin açıklandığı akşam düşen dolar/TL ertesi gün tekrar eski seviyesine geldi. Başkanlık sisteminden önceki 188 aylık dönemde fiyatlar yüzde 313 arttığı halde sonraki 47 ayda artış oranı yüzde 161 oldu. Döviz kurlarındaki seyir de aynı paralelde. Başkanlık öncesi 188 ayda ortalama dolar kuru 1.96 TL olurken sonraki 47 ayda ortalama 7.76 TL oldu. Emisyonda büyük artışlar var. 100 TL'lik banknotların tedavüldeki payı azalıyor, 200 TL'lik banknotların payı artıyor. (Yaklaşık yüzde 45) Yüzde 50'ye gelindiğinde 500'lük banknotlardan söz etmeye başlayacağız. ÜFE enflasyon oranları da üç haneli ve dalgalı. 2022'de yüzde 25.15 olan üretici enflasyonu 2021'de yüzde 79.89'a 2022 Mayıs itibarıyla yüzde 132.16'ya yükselmiş durumda. ÜFE-TÜFE farkı (-) yüzde 58.60'lara geldi. ÜFE'nin TÜFE'ye zaman içinde özellikle hizmet fiyatlarında yansımaları enflasyonun yüksek kalmasına neden olacak.

Rapordaki net ihracat seyri rekabetçi kur ile cari fazla yaratılarak makro dengelerin kurulacağı tezinin çürüdüğünü gösteriyor. Hem dış ticaret açığı hem cari açık artıyor hem de enflasyon hızla yükseliyor. Makro dengelerdeki istikrarsızlık devam ediyor. Özel sektörün bir yıl içinde ödenecek yurtdışı döviz borcu 170 milyar dolar civarında. Yükselen risk primimiz nedeniyle

yurtdışı borçlanma maliyetleri yüzde 9-10'lara geldi. Maliyetin bu denli yükselmesi kırılganlık yaratıyor. Yurtdışı swap faizleri bu algı nedeniyle hızla yükseliyor. Negatif rezerv seviyesi, dış ticaret ve cari açığındaki gelişmeler, izlenen ekonomi politikasında döviz kuru-faiz açmazı yaratacak. Ya faizler yükselecek, ya döviz kuru ya da her ikisi birden. Ekonominin yeni şoklara dayanıklılığını sağlayacak tamponlarda kalmadı. Bilimle liyakat ve ehliyetle inatlaşma başlıktaki ifade ile ekonomimizi üzüntülü ve sıkıntılı bir duruma getirdi.